Europski parlament
2024-2029

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja
Predsjednica

11.11.2025

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (zahtjev Švedske – EGF/2025/003 SE/Northvolt) (2025/0326(BUD))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog predmeta, Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja bio je zadužen za podnošenje mišljenja Vašem odboru te je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja predmetno je pitanje razmotrio na sjednici održanoj 11. studenoga 2025. Na toj je sjednici Odbor odlučio podnijeti Odboru za proračune, kao nadležnom odboru, niže navedeno mišljenje.

S poštovanjem,

Li Andersson

MIŠLJENJE

A. budući da je Švedska 16. lipnja 2025. podnijela zahtjev za mobilizaciju Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/691 u vezi s otpuštanjima radnika u Northvoltu (Northvolt AB), njegovim društvima kćerima i kod 13 podizvođača, dobavljača i daljnjih proizvođača u Švedskoj; budući da je zahtjev, u skladu s člankom 8. stavkom 5. Uredbe o EGF-u, dopunjen dodatnim informacijama; budući da je primarno poduzeće poslovalo u gospodarskim sektorima razvrstanim u odjeljak 71 NACE-a Rev. 2 (Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analiza); budući da je Northvolt otpustio radnu snagu uglavnom u regijama razine NUTS 2 Gornji Norrland (SE33), Stockholm (SE11) i Istočna središnja Švedska (SE12);

B. budući da je Švedska podnijela zahtjev na temelju intervencijskih kriterija iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) 2021/691 kojom se propisuje uvjet prestanka obavljanja djelatnosti u poduzeću u državi članici najmanje 200 radnika koji su proglašeni viškom tijekom referentnog razdoblja od četiri mjeseca, uključujući radnike proglašene viškom kod dobavljačâ te daljnjih proizvođača i/ili samozaposlene osobe čija je djelatnost prestala; budući da je nakon procjene tog zahtjeva Komisija u skladu sa svim primjenjivim odredbama Uredbe o EGF-u zaključila da su ispunjeni uvjeti za dodjelu financijskog doprinosa iz EGF-a;

C. budući da se zahtjev odnosi na 5 829 radnika koji su proglašeni viškom i koji su prestali obavljati svoju djelatnost u Northvoltu (Northvolt AB), njegovim društvima kćerima i kod osam podizvođača, dobavljača i daljnjih proizvođača, u referentnom razdoblju od četiri mjeseca koje je trajalo od 28. studenoga 2024. do 28. ožujka 2025.; budući da se povrh tih radnika među korisnike potpore koji ispunjavaju uvjete ubraja se i 657 radnika koji su proglašeni viškom i koji su prestali obavljati svoju djelatnost prije ili nakon referentnog razdoblja; budući da uvjete za potporu ispunjava ukupno 6 486 korisnika;

D. budući da je Komisija 28. listopada 2025. podnijela Parlamentu i Vijeću prijedlog odluke o mobilizaciji EGF-a u korist Švedske za potporu ponovnu uključenju na tržište rada 5 800 ciljanih korisnika;

E. budući da je do tih otpuštanja došlo zbog velikog restrukturiranja društva Northvolt AB, nakon kojeg je 12. ožujka 2025. uslijedio stečaj poduzeća; budući da su privatni ulagači 2016. osnovali Northvolt AB kako bi se uspostavila europska industrija baterija i smanjila ovisnost o kineskim proizvođačima; budući da je tvornica baterija pod nazivom Northvolt Ett otvorena u općini Skellefteå u lipnju 2022., a Northvolt Labs osnovan je kao istraživački kampus u općini Västerås; budući da je Northvolt Ett osnovan s ciljem proizvodnje litij-ionskih baterija za električne automobile i za skladištenje energije;

F. budući da su, međutim, ozbiljni problemi u proizvodnom procesu brzo postali očiti i

da je tijekom 2023. proizvodnja u Northvolt Ett dosegnula samo 0,5 % prvotno planiranog kapaciteta; budući da su zbog tih kašnjenja Northvoltovi veliki klijenti bili prisiljeni otkazati svoje narudžbe; budući da su istovremeno kineski proizvođači baterija, zahvaljujući državnim subvencijama, mogli prodavati baterije upola jeftinije u odnosu na Northvolt; budući da su zbog kineske dominacije i nastojanja da postanu neovisna o kineskim proizvođačima mnoga gospodarstva u svijetu također snažno subvencionirala vlastitu proizvodnju baterija, što je dovelo do goleme prekomjerne opskrbe baterijama, pri čemu su kineski proizvođači sami mogli zadovoljiti globalnu potražnju;

G. budući da je američko start-up poduzeće Lyten objavilo 7. kolovoza 2025. da namjerava preuzeti proizvodnju baterija društva Northvolt; budući da je ta transakcija trenutačno u postupku odobrenja švedskih nadležnih tijela; budući da je trenutačno još nejasno kad bi proizvodnja ponovno mogla početi i koliko bi se radnika moglo ponovno zaposliti;

H. budući da je stečaj poduzeća Northvolt najveći stečaj u modernoj Švedskoj; budući da, međutim, švedske vlasti ne očekuju velik utjecaj na gradove Västerås i Stockholm, dok je, s više od 5 000 otpuštanja, utjecaj na grad Skellefteå (populacija od 36 000 u gradu i 77 000 u općini) ozbiljan, što je vidljivo iz naglog porasta stope nezaposlenosti s 2,9 % na 8,2 % nakon stečaja društva Northvolt; budući da su zbog toga švedske vlasti odlučile pomoć iz EGF-a usmjeriti prije svega u općinu Skellefteå, dok će radnici u Västerås u i Stockholmu biti obaviješteni o mogućnosti provedbe mjera EGF-a, a pomoć će se pružiti na zahtjev;

I. budući da prema članku 8. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027. kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EU, Euratom) 2024/765 od 29. veljače 2024., sredstva EGF-a ne smiju premašiti najviši godišnji iznos od 30 milijuna EUR (u cijenama iz 2018.);

stoga Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja poziva Odbor za proračune da kao nadležni odbor u svoj prijedlog rezolucije uvrsti sljedeće prijedloge:

1. podsjeća da je cilj EGF-a pokazati solidarnost s korisnicima i pružiti im potporu; smatra da bi financijski doprinos iz EGF-a ponajprije trebao biti usmjeren na aktivne mjere politike na tržištu rada i personalizirane usluge čiji je cilj brza reintegracija korisnika u dostojanstveno i održivo zaposlenje u okviru njihova prvobitnog područja djelatnosti ili izvan njega; naglašava važnost pripreme radnika za hitno potrebnu zelenu i digitalnu tranziciju europskoga gospodarstva i društva te pružanja podrške tim radnicima; u tom kontekstu ponavlja važnu ulogu Unije koja, među ostalim u okviru EGF-a, doprinosi financiranju potrebnih kvalifikacija za pravednu tranziciju u skladu s europskim zelenim planom;

2. slaže se s Komisijom da su uvjeti iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe o EGF-u ispunjeni i da Švedska u skladu s Uredbom o EGF-u ima pravo na financijski doprinos u iznosu od 8 526 322 EUR, odnosno 60 % ukupnog troška od 14 210 537 EUR, što

obuhvaća troškove za personalizirane usluge u iznosu od 13 663 977 EUR i troškove za aktivnosti pripreme, upravljanja, informiranja i promidžbe te kontrole i izvješćivanja u iznosu od 546 560 EUR;

3. zabrinut je zbog toga što bi svako kašnjenje u pogledu pružanja potpore radnicima u pronalasku novog zaposlenja moglo dovesti do odljeva mozgova s ozbiljnim posljedicama za regiju jer su se mnogi radnici preselili u Skellefteå na sjeveru Švedske samo radi posla u Northvoltu; podsjeća da je 29 % ciljanih korisnika mlađe od 30 godina, a 68 % između 30 i 54 godine, dok 64 % njih ima tercijarno obrazovanje; osim toga naglašava da su 40 % radne snage poduzeća Northvolt činili državljani trećih zemalja čije radne i boravišne dozvole ovise o njihovu zaposlenju;

4. pozdravlja činjenicu da je Švedska navela da je u skladu s člankom 7. stavkom 4. Uredbe o EGF-u u dogovoru s predstavnicima radnika i socijalnim partnerima izrađen usklađeni paket personaliziranih usluga;

5. konstatira da se personalizirane usluge koje će se pružati radnicima i samozaposlenim osobama sastoje od sljedećih mjera: (a) detaljne procjene i pojedinačnog planiranja, (b) aktivnosti traženja posla i podučavanja, (c) potpore za pokretanje vlastitog poduzeća, (d) investicijske potpore za novoosnovana poduzeća (tražitelji zaposlenja koji osnivaju vlastito poduzeće imat će priliku prijaviti se za posebnu investicijsku potporu u iznosu do 22 000 EUR), (e) osposobljavanja na tržištu rada, (f) tečajeva osposobljavanja u okviru redovnog obrazovnog sustava, (g) koraka do rada (mjera usmjerena na posebno ranjive korisnike kojima bi mogla biti potrebna posebna potpora za pristup tržištu rada ili nastavak obrazovanja); i (h) naknada (naknada za stažiranje, naknade za one koji se pripremaju za pokretanje vlastitog poduzeća, naknada za aktivnosti za one koji aktivno sudjeluju u ponuđenim mjerama osposobljavanja, naknada za mobilnost koja se isplaćuje za pokrivanje putnih troškova i troškova selidbe ako se pronađe novo zaposlenje u drugoj regiji, putni troškovi za sudjelovanje u razgovorima za posao izvan grada);

6. posebno ističe važnost članka 7. stavka 2. Uredbe o EGF-u, kojim se zahtijeva da se usklađenim paketom predvide budući izgledi na tržištu rada i tražene vještine, koje su kompatibilne s prelaskom na održivo gospodarstvo koje se temelji na učinkovitom korištenju resursa i s posebnim naglaskom na širenje vještina potrebnih u digitalnom industrijskom dobu; tečaj obuhvaća područja kao što su programibilni logički kontroleri (PLC), industrijska automatizacija, upravljanje digitalnom proizvodnjom, energetski učinkovita tehnologija i osnovno programiranje;

7. ističe da je Švedska potvrdila da za mjere za koje prima financijski doprinos iz EGF-a neće primati financijski doprinos iz drugih financijskih instrumenata Unije;

8. podsjeća na mogućnost posebnih vremenski ograničenih mjera u okviru usklađenog paketa, uključujući, među ostalim, isplatu doplataka za skrb o djeci, kako je predviđeno člankom 7. stavkom 2. točkom (b) Uredbe o EGF-u, kako bi se tražiteljima zaposlenja olakšalo sudjelovanje u predloženim aktivnostima.